

(extracte del document, La Segona República)

1.1. La Vaga del Griffi

Una de les particularitats de Vilanova i la Geltrú és el seu teixit industrial, i sobretot, en el període de la primera meitat del segle XX. Certament, ja ho havia estat en el darrer terç del segle XIX, aquell cop gràcies a la indústria tèxtil. Des de principi de segle XX la indústria vilanovina es va caracteritzar per la diversificació, havia arribat Pirelli (1902), M.H. Griffi (1923), i ho serien més tard IMSA o SAP-CIAP, entre moltes d'altres. Tot aquest conjunt fabril comprés de petites, mitjanes i grans empreses ha configurat la ciutat fins a mitjans dels anys vuitanta, i n'ha generat una dimensió social que no ha anat mai deslligada de la cultura i la política. Tot i així, malgrat tenir un teixit obrer fort, com altres localitats, hi hagué des de mitjans de segle XIX una forta tradició sindical. Un dels conflictes que tingué un ressò destacat va ser el conflicte del Griffi, important pel que es pretenia aconseguir i manifestar però també pel període en que succeí, 1930-1931, a les portes del període republicà.

Materiales Hidráulicos Griffi, S.A. neix a Vilanova i la Geltrú el 1923. Creada amb capital local es dedicà a la fabricació de ciment blanc. La plantilla de l'empresa era d'uns 250 treballadors, entre obrers, tècnics i administratius. La vaga que succeí a mitjans de l'any 1930 propicià un enfrontament entre els treballadors i la direcció de l'empresa. En aquest sentit, cal dir que Griffi va ser un dels espais on la CNT¹ va tenir un pes sindical² més viu. Amb la revifalla dels moviments anarcosindicalistes l'obrerisme es reorganitzava a Vilanova. Un dels elements que va ser fonamental en el conflicte va ser la premsa escrita, concretament la publicació *Estela* que prengué als anys trenta un caràcter polític i sindical. A partir de la caiguda de Primo les afiliacions al Sindicat Únic (CNT) van pujar a la fàbrica com mai, i segons sembla a Griffi les afiliacions es van dur a terme, segons J.M. Mallofré-Anguera, tant per reivindicacions econòmiques i laborals, com per una actitud que els mateixos treballadors consideraven de legítima defensa enfront

¹ PUIG ROVIRA, F. XAVIER. (2005) *Vilanova i la Geltrú, 1936-1939 : Guerra civil, revolució i ordre social. Barcelona: Abadia de Montserrat. (Col·lecció: Biblioteca Abat Oliva). pàg. 22*

² A Vilanova i al Geltrú el món sindical i polític es reestructurava d'una forma, en gran part, com arreu de Catalunya en període de la dictadura de Primo de Rivera. Sindicats com el Centre Autonomista de Dependents i la Indústria (CADCI) o la Unió de Rabassaires (UR), amb Estat Català o el Partit Republicà Català. Tot un nou discurs alternatiu que es reformulava i creava una nova parcel·la ètica que enfrontava dos models socials.

d'allò que era interpretat com un abús constant de poder per part de la direcció de l'empresa,³ la fàbrica havia nascut en un moment complex.

La sensació d'indefensió es va veure agreujada amb la mort d'A.A.F, aquest accident formava part d'una sèrie d'incidents aïllats i continuats que es van anar succeint des de l'inici del funcionament de la fàbrica. En aquest sentit, segons Solidaridad Obrera els treballadors van presentar el 18 d'agost unes noves bases de treball. El rebuig d'aquestes bases i el manteniment de la línia dura per part de la patronal que duia a terme la direcció va suscitar l'inici d'una vaga a partir del dia 20 d'abril de 1930.

Les institucions locals van iniciar gestions a través d'una mediació i la creació d'una comissió que englobés obrers i la direcció. A partir d'aleshores, la fàbrica funcionà gràcies als treballadors que no havien secundat la vaga, uns quinze peons amb el recolzament de la Guardia Civil, fet que va propiciar un augment de la radicalització del conflicte. Un dels primers incidents greus del període vaguístic es va propiciar el 31 d'agost entre un vaguista i un guàrdia municipal. El primer va quedar detingut després d'una discussió. A partir de setembre es comencen a contractar *esquirols*⁴ molts d'ells van arribar de fora la localitat. Però l'acció major vingué el 12 de setembre, de la mà de les dones dels treballadors, que a les deu del matí van tallar els carrer de la Unió a l'alçada de la Peixateria i en van barrar el pas per evitar que els camions de la fàbrica arribessin a l'estació. A aquesta acció s'hi sumà una concentració a la plaça de la Vila que finalitzà amb una comissió que s'entrevistà amb l'alcalde, amb la petició d'una sèrie de punts⁵. A partir d'aquest moment s'inicià una vaga general a Vilanova seguit de la qual va ser secundada per gran part de la població, i que durà fins al 22 d'abril. Amb l'entrada del govern republicà hi hagué una intervenció directa i de mediació del conflicte. Es van establir immediatament negociacions, que arribarien a bon port després de la dimissió de Francesc Puig, conseller delegat de l'empresa.

³ MALLOFRÉ-ANGUERA, JOAN MANUEL. (2002) *La terra tremola. El conflicte del Griffi. Vilanova i la Geltrú: Col·lecció Llibres de l'Arç.*

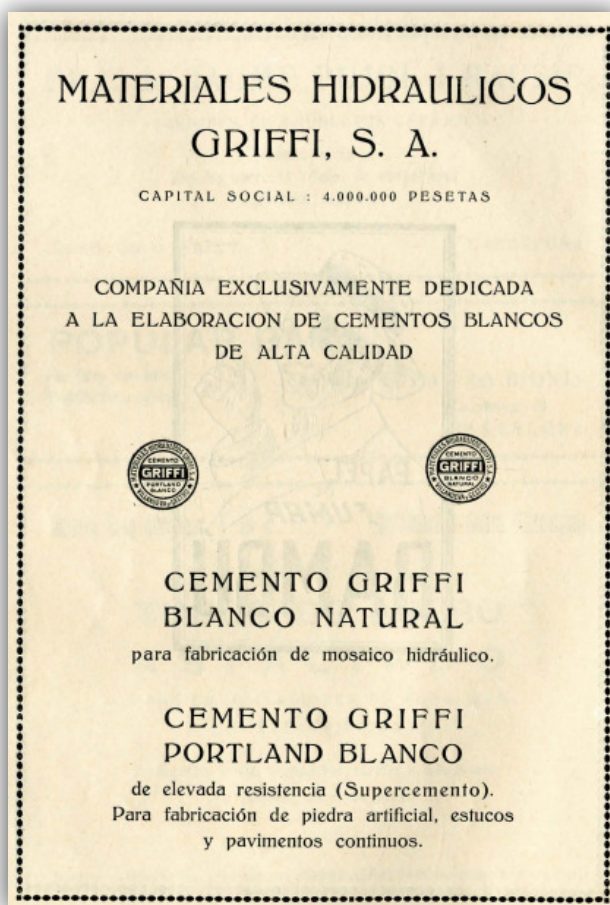
⁴ MALLOFRÉ-ANGUERA, JOAN MANUEL. (2002) *La terra tremola. El conflicte del Griffi. Vilanova i la Geltrú: Col·lecció Llibres de l'Arç pàg. 70*

⁵ 1. Protestar contra los atropellos cometidos por la fuerza pública, 2. Libertad de los detenidos, 3. Expulsión de los pistoleros del Sindicato Libre que, después de actuar de reclutadores de esquirols en Barcelona están al servicio de la casa Griffi i 4. Pedir la dimisión del ayuntamiento si en el plazo de tres días no ha sido resuelto el conflicto.

*En el Ple del dia 23 d'abril, Josep Sanmartí “dóna compte de la satisfactòria solució del conflicte de la casa Griffi”, i cinc dies després, el diari local informava de la rentreé dels vaguistes a la fàbrica de ciment. MALLOFRÉ-ANGUERA, Joan Manuel. (2002) **La terra tremola. El conflicte del Griffi. Vilanova i la Geltrú: Col·lecció Llibres de l'Arç pàg. 96***

En definitiva, la vaga comportà una forta tensió social, amb problemes que durarien tot un any. En aquest sentit, la població veuria com prop de 200 treballadors mantenien un enfrontament constant amb la direcció de la fàbrica de ciments. Durant les setmanes que precediren de 1930 a 1931 els fets es van anar succeint en topades, detencions, i una polarització social sense precedents a la vila⁶. La contractació de pistolers i esquirols forans, el boicot dels vaguistes, el suport de les empreses locals són alguns dels fets que marcaren aquell període.

⁶ MALLOFRÉ-ANGUERA, JOAN MANUEL. (2002) *La terra tremola. El conflicte del Griffi. Vilanova i la Geltrú: Col·lecció Llibres de l'Arç pàg. 108*

Publicitat al D.V. de Materiales Hidráulicos Griffi, S.A.

- **Diari de Vilanova, crònica del 16 de setembre de 1930**

Previa aceptación por la representación obrera que entiende en el conflicto de la fábrica «Griffi» de la Comisión arbitral, de cuya composición ya dimos cuenta en la edición del pasado sábado, ayer se celebró en la capital una reunión para ver de lograr el definitivo arreglo de la huelga. Para dar cima a los trabajos, la Comisión arbitral ha debido reunirse nuevamente hoy. Las noticias que tenemos referentes a dicho asunto son bastante optimistas, esperándose un resultado satisfactorio, que celebraríamos muchísimo.

- **Diari de Vilanova, crònica del 16 d'abril de 1931**

Hoy han sido expulsados de nuestra población la mayoría de los «esquiroles» que trabajaban en la fábrica de cementos Griffi, a raíz de la consabida huelga.

Per saber-ne més...

CANALIS NIETO, XAVIER. (2000) *Crònica de la Guerra Civil a Vilanova i la Geltrú*. Vilanova i la Geltrú. L'Hora del Garraf.

MALLOFRÉ-ANGUERA, JOAN MANUEL. (2002) ***La terra tremola. El conflicte del Griffi. Vilanova i la Geltrú: Col·lecció Llibres de l'Arç.***

MARTÍ I MARTÍ, CASIMIR. (1997) *Vilanova i la Geltrú. 1850-1975. Volum I. Expansió i crisi de la indústria i de la democràcia. 1850-1936*, El Cep i la Nansa edicions. Vilanova i la Geltrú.

VIRELLA I BLODA, ALBERT. (1973) *Semanario de información local* "Cincuentenario de Materiales Hidráulicos Griffi, S.A." pàgina 1. Vilanova i la Geltrú.